

גבולות היחידה: דברים פרק ל"ג

נושא היחידה: ברכות משה לעם ישראל

מספר השיעורים לפי המתווה: 2-3

כותב: עינת ריינוס

הסבר כללי: לקראת הסתלקותו, משה מברך את עם ישראל ככלל וכשבטים.

פתיחה:

נאמר כי אנו נמצאים בפרשה חדשה - האחרונה לחומש דברים ולכל התורה. אלה השעות או הדקות האחרונות של משה עם עם ישראל.

נשאל: מה, לדעתכם, הוא יגיד להם?
מה מתאים למנהיג כמו משה לומר בפרדתו מעם ישראל?

עיון בפסוקים:

הפרק פותח ומסיים בשבח לכל עם ישראל, ובאמצע - ישנן ברכות פרטיות לכל שבט.

פסוקים א'-ה' הם ההקדמה לפרק.

הפסוקים כתובים בלשון מליצה - לשון שירית, ומשמעותם היא: חיבת ישראל ובחירתם לפני ה'.

נקרא פסוק ונבארו:

ב'- את התורה שקיבלנו בסיני, הציע ה' גם לשאר האומות: לעשיו (אדום) שגרו בהר שעיר, ולישמעאל שבהר פארן – והם לא רצו לקבל.

ה' התגלה אלינו, וגם המלאכים ('רבבות קודש'), ונתן לנו את התורה מתוך האש.

ג'- אפילו שה' מתנהג בחביבות לשאר העמים, את ישראל בחר לו לעם מיוחד וקדוש.

וגם ישראל, מוכנים לסבול ולהיות מוכים משאר העמים, כי הם נושאים את עול התורה.

ד'- התורה שקיבלנו ממשה, היא ירושה לנו ולא נעזוב אותה.
ה'- ה' מולך על ישראל כשהם מאוחדים.

ו'-כ"ה: ברכות השבטים

משה נפרד מעם ישראל בברכות: קודם לעם כולו, כמו שראינו קודם, וכעת גם לכל שבט בפרט בנפרד.

הצעה: ניתן לחלק את הכתה ל-10, כמספר הברכות, ולקרוא כל אחד בתורו.
אחר כך אפשר לחלק לכל קבוצה, את הכרטיסייה המבארת את ברכת כל שבט (מצורף בנספח).

הקבוצה תלמד ותסביר לחברי הכיתה את תוכן הברכה.

כ"ו-כ"ט: מעלת עם ישראל.

אלו משפטיו האחרונים של משה לעם ישראל:

אמונה במציאות ה' - משה פונה לעם ישראל (= ישורון), ואומר כי ה' השוכן בשמים, מלכותו גלויה לכולם. ה' שוכן גם גבוה במרום, וגם בארץ.

ביטחון בארץ - ה' יגרש וישמיד את אויבינו, ועם ישראל עתיד לשבת לבטח בארצו.
עשירות - נזכה לתבואה רבה בארץ, ללחם ויין, וטל ירד בשפע.

ופסוק אחרון של משה:

אתם, עם ישראל, שהאושר והטובה מיועדים לכם, אין עוד עם מאושר כמוכם - כי ה' בעצמו הוא המושיע והמגן שלכם!

ניתן לחשוב יחד מדוע דווקא במסר זה בחר משה לסיים.

הצעות להמחשה:

נחלק את הכתה לזוגות או קבוצות (אפשר להמשיך את החלוקה מהשיעור). לכל זוג ניתן שם של שבט, והוא יאייר את ברכתו באופן שמתאים למשמעות הברכה כמו שלמדנו בכרטיסיות. ניתן גם לצבוע את הנחלה של השבט במפה אילמת שנתלה בכתה או שנחלק באופן אישי.

וכן במפה- אפשר לראות איך הברכה מתאימה לנחלה של כל שבט (אזור הררי, על הגבול, סמוך לים וכו').

מסרים והפנמה:

כל שבט קיבל מיקום של נחלה המתאים לאופיו המיוחד- ה' יודע מה מתאים לכל אחד מאתנו.

סיכום:

משה רבנו מברך את עם ישראל ככלל וכפרטים. לשבטים- ישנן ברכות שונות המתאימות לאופיו של כל אחד, ולעם כולו ישנם דברי שבח על כך שאותו בחר ה', וכן דברי עידוד בעניין כוחו של עם ישראל לקראת כיבוש הארץ וההתנחלות בה.

הרחבה והפניות למקורות נוספים:

הצעה: אפשר להשוות חלק מהברכות של משה, לברכות שבירך יעקב את השבטים לפני מותו בפרשת ויחי (בראשית מ"ט).

"תורה ציווה לנו משה" - זהו פסוק יסודי, שההלכה אומרת שכשתינוק מתחיל לדבר, יש ללמד אותו פסוק זה.